

25 waka från Södermalm

Text och bild: Staffan Castegren

Fritext förlag

Förord

En waka är en femradig japansk dikt med stavelsemönstret 5-7-5-7-7. Det är en form som passar mig, en flanör på Södermalm som har tid att tänka på små detaljer och enstaka ord. En källa till inspiration är den klassiska japanska lyrikantologin, Sången från Ogura.

Det finns nästan alltid en taktvila i en waka. Den ligger oftast, men inte alltid, mellan tredje och fjärde raden. På så sätt delas dikten in i en överstrof och en understrof. Den treradiga överstrofen utvecklades senare i den japanska lyriken till haiku.

Det är vanligt med alliterationer i waka, men de bör användas sparsamt. Man bör även undvika överlastat symbolspråk. En årstid eller en geografisk plats kan skapa atmosfär. För mig är det Södermalm, dels i vår tid, dels när jag bodde här som barn.

Bilderna har ingen direkt illustrerande funktion. Jag har tagit dem här på Söder under mina dagliga promenader. Möjligen kan de sägas ha en ton och en grundkänsla som sammanfaller med dikternas.

Natten sveper in
den mörklila syrenen
i osynlighet –
Dofterna från Fåfången
tumlar ljudlöst ner mot sjön

Som tärnor flög vi
fritt över fjärdens vatten –
Nu går jag ensam
jordbunden och modstulen
på Monteliusvägen

Blek gryning smeker
den tomma kyrkogården
En tidig koltrast –
Och jag, sent hem, full och dum
hos Vreeswijk och Stig Sjödin

Gatukontoret
har öppnat ett takfönster
mot historien –
Mylla av mänskligt avfall
och Fatburns döda fiskar

Jag drömde jag gick
den branta Besvärnsbacken
ängsligt plikttrogen –
Vaknade, lätt förvirrad
när katten nös i solen

På hemväg från dig
Äppelblomsvinden vit i
Skinnarviksbergen –
Blind av kärlek och lycka
ser jag inte snön som yr

Jag såg en cykel
likgrön av sjögräs och dy
slängd från Pålsundsbron –
Jag var liten då och blev
förvånad, ledsen och rädd

Sädesärlorna
liknar badmintonbollar
frasande lätta –
svirrar runt de troende
vid kyrkan i Helga lund

Jag flyger utför
Hargränds kullerstensbacke –
Ett liv senare
gräver jag ut den doften –
Minnets arkeologi

Följ mig fläkt av hägg
in i min älskades famn
Bölja blå gardin –
Nu badar Åsöbergen
i sommarnattens doftregn

Demonstranterna
stolpar struttande nedför
backen mot Slussen –
Första maj, solidariskt
strakbenta mot framtiden

Oktoberskymning
Kajorna talar sorgset
i Tantolunden –
En liknande dag i fjol
valde du en egen väg

Nylagd svart asfalt
Vit rök bland kala buskar –
Vinterfjärilar
på Ansgariegatan
1957

Snömodd och snålblåst
Doften av sura kappor –
På tians spårvagn
nynnar konduktören tyst
Sakta vi gå genom stan

En klar diamant
lyser i gråstensfloden
av fotgängare –
Ett enda ansikte, gömt
i Götgatans folklager

På suckarnas bro
den svarta isen svarslös –
Men Venus vakar
och i den blanka ytan
ser jag ett stim av stjärnor

Tornseglarskriken
över Blekingetäppans
djupa kitteldal
förebådar sommaren
och samtidigt – sommarns slut

Snickarn i Pryssgränd
spröjsar en ny fönsterram
ut till sportstugan –
Hans grabb ska ta studenten
långt långt bort på Östermalm

Tre flickor ifrån
Siargatans hunddagis
drar genom parken –
De för sina hundknippen
som ballongförsäljare

Visch visch torkarblad
skvätter regndroppar och ljus –
Tysta i bilen
ser vi skyltfönstrens sken och
Ricardos röda lyktor

Jag minns en flicka
på Heleneborgsgatan
som gled ur min famn –
Hon sjöng en sång i vinden
men behöll sin hemlighet

Höstkväll på Söder
himlavalvet alltmer krökt
husen känns lägre –
I munnen ändras klangen
vokalerna hukar sig

I Tjurbergsparken
spårad blott av hundens nos
en hares lega –
En fridsam doft av vildmark
i tuktad storstadjungel

Fjolårsgräset är
en viskning från i somras
till tvekande vår –
Murkna isar speglar knappt
snälltåget på Årstabron

Nu flammar fönstren
i solens första sken längs
Södermälärstrand –
Fjärden ligger Bellmanblank
blinkar glatt mot himmelen